

4. Vnější ekonomické vztahy

Kladné saldo obchodu se zbožím stálo za celkovým přebytkem běžného účtu.

Mimořádně vysoký objem toků na finančním účtu je spojen s očekávaným ukončením intervencí.

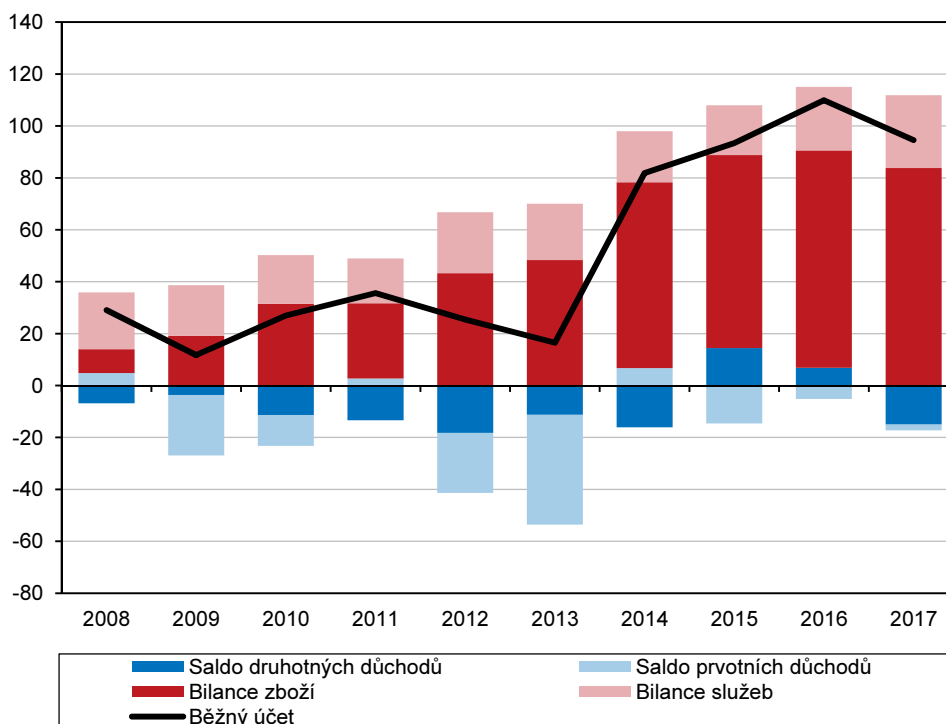
Přiliv portfoliových investic byl spojen s výrazným nárůstem objemu domácích dluhopisů v rukou nerezidentů.

Přebytek běžného účtu platební bilance (PB) v 1. čtvrtletí 2017 dosáhl 94,5 mld. korun. V porovnání se stejným obdobím předchozího roku se snížil o 15,4 mld. korun. Největší podíl na přebytku měl tradičně obchod se zbožím, jehož kladné saldo dosáhlo 83,8 mld. korun a udrželo se tak na úrovni loňského roku (83,7 mld.). Vzrostlo i kladné saldo bilance služeb, které se v předchozích letech drželo na relativně konstantní úrovni. V 1. čtvrtletí dosáhlo 28,0 mld. korun. Saldo prvotních důchodů, které bylo na začátku let 2015 i 2016 záporné, dosáhlo -2,3 mld. korun. Za meziročním poklesem přebytku PB stojí záporné saldo druhotných důchodů, které bylo po dvou letech přebytku v deficitu 15,0 mld. korun. Objem toků na kapitálovém účtu PB byl v 1. čtvrtletí poměrně malý. Do Česka přiteklo v 1. čtvrtletí 0,8 mld. korun a z Česka odteklo 1,7 mld. korun.

Kladné saldo finančního účtu (FÚ) platební bilance činilo 39,8 mld. korun a v porovnání se stejným obdobím předchozího roku se snížilo o 91,4 mld. Saldo se řádově udrželo na úrovni předchozích let, to však neplatilo o celkových tocích peněz na FÚ. Nejvýraznější položkou působící ve směru přebytku FÚ se stala rezervní aktiva, která se v 1. čtvrtletí zvýšila o 1 119 mld. korun. To je více než sedminásobek hodnoty ve stejném období roku 2016 a dvojnásobek hodnoty za celý rok 2016. Příliv přímých investic ze zahraničí ve výši 59,1 mld. korun vedl k deficitu 54,0 mld., jehož hodnota byla vyšší, než je v tomto období obvyklé, ale ve srovnání s ostatními položkami FÚ byla méně významná. Hlavními faktory působícími ve směru deficitu FÚ tak byly portfoliové investice a ostatní investice.

Čistý příliv portfoliových investic v 1. čtvrtletí 2017 činil 445,6 mld. korun. To odpovídá desetinásobku hodnoty z 1. čtvrtletí 2016 a 2,6násobku přílivu za celý rok 2016. Stály za tím téměř výhradně dluhové cenné papíry, kterých zahraniční držitelé nakoupili za 437,2 mld. korun. Z velké části šlo o dluhopisy vládních institucí (357,3 mld. korun, více než pětinásobek 1. čtvrtletí 2016). Ve struktuře držitelů domácích dluhopisů se tak výrazně zvýšil podíl zahraničních držitelů. Podle dat MF bylo na konci března 47,26 % korunových dluhopisů v rukou nerezidentů (v prosinci 2016 to bylo 31,56 %). Položka ostatních investic v 1. čtvrtletí 2017 skončila v deficitu 581,5 mld. korun (ve stejném období roku 2016 to byl přebytek 13,7 mld.).

Graf č. 9 Běžný účet platební bilance (1. čtvrtletí v mld. korun)

Zdroj: ČNB

Meziroční růst českého exportu zrychlil.

Hodnota vývozu v 1. čtvrtletí 2017 dosáhla 898,0 mld. korun¹ a export překonal stejné období předchozího roku o 68,0 mld. korun. Meziroční růst hodnoty exportu dosáhl 8,2 %. Převýšen byl i mimořádně silný výsledek 2. čtvrtletí roku 2016 o 35,5 mld. korun. Český vývoz tak po útlumu v 2. polovině roku 2016 nabral nový dech, meziroční přírůstek byl nejvyšší od 4. čtvrtletí 2014.

Klesl vývoz na Slovensko. Export do Ruska meziročně vzrostl, nevrátil se však zatím na hodnoty před rokem 2014.

Teritoriální struktura exportu zůstává nezměněna. Největší podíl vývozu (84,0 %) míří do EU a v porovnání s předchozím čtvrtletím se mírně zvýšil, což je pravidelný úkaz. Posílený růst celkového exportu souvisel s nárůstem exportu do jednotlivých teritorií. Vývoz do EU se meziročně zvýšil o 7,0 %, export mimo EU dokonce o 14,9 %. Meziroční růst vývozu do Německa po nevýrazném roku 2016 posílil na 8,5 % v 1. čtvrtletí 2017. Prudce vzrostl vývoz do Polska (14,9 %) a Rakouska (15,2 %). Dařilo se i vývozu do Francie (+11,8 %), u kterého se neprojevil ani útlum minulého roku. Naopak pokračuje prudký pokles exportu na Slovensko (-9,9 %). Tento propad se podepsal i na poklesu podílu vývozu na Slovensko na celkovém exportu, který v 1. čtvrtletí 2017 činil 8,6 % a byl tak nejnižší od 1. čtvrtletí roku 2007. Vývoz do Ruska vzrostl meziročně o 30,4 %, za úrovní před uvalením hospodářských sankcí však stále zaostává (10 mld. korun).

Opět zrychlil růst exportu motorových vozidel. Hodnota vývozu chemických výrobků a přípravků se vrátila na obvyklou úroveň.

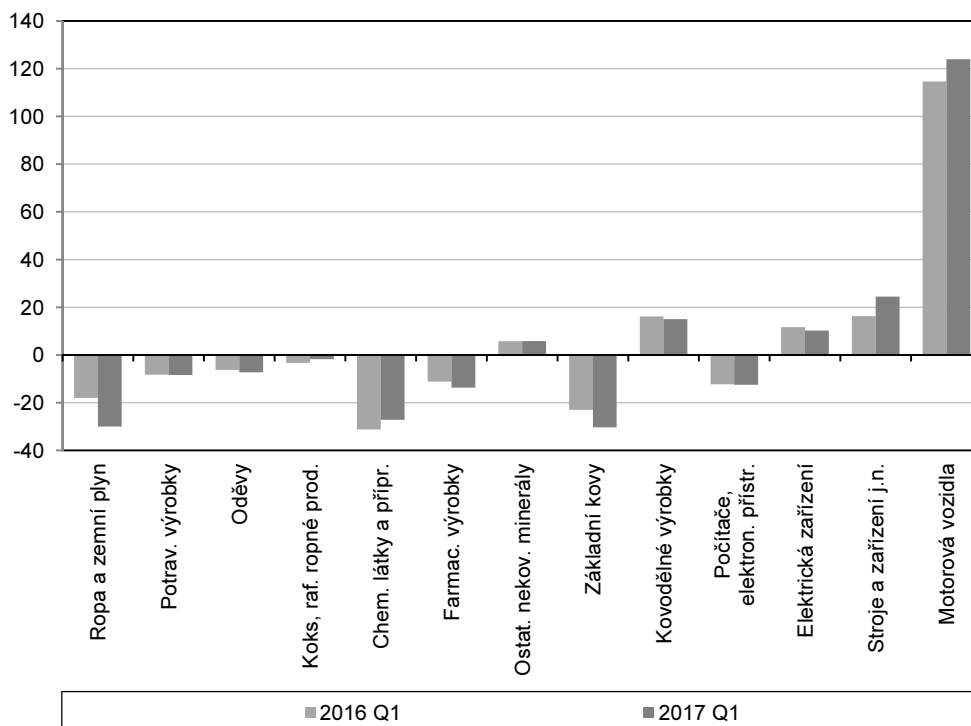
Tahounem českého vývozu zůstávají motorová vozidla. Jejich podíl na exportu dosáhl v 1. čtvrtletí 29,5 % a byl nejvyšší v historii. Po dvou slabších (i když v porovnání s ostatními zbožovými oddíly dobrých) čtvrtletích znovu zrychlilo tempo růstu hodnoty vývozu motorových vozidel a dosáhlo 12,2 %. Dařilo se i exportu v oddílu stroje a zařízení (meziroční nárůst o 13,2 %). V 1. čtvrtletí bylo patrné i oživení chemického průmyslu po výpadku v letech 2015 a 2016. Hodnota vývozu chemických látek a přípravků dosáhla v 1. čtvrtletí 41,2 mld. korun, což odpovídá meziročnímu nárůstu o 18,7 % a hodnotě vývozu před havárií výrobních kapacit, která původní útlum zavinila. Po roce útlumu se oživil vývoz elektrických zařízení (9,8 %) i pryžových a plastových výrobků (10,5 %). Prudce vzrostl vývoz základních kovů (17,2 %). Zpomalení z konce minulého roku přetrvávalo u potravinářských výrobků, kterých se meziročně vyvezlo o 5,2 % méně i u kovodělných výrobků (-12,9 %). Pokračovala stagnace vývozu počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení.

Dynamika dovozu do ČR odrážela rostoucí ceny ropy a zemního plynu.

Dovoz do České republiky v 1. čtvrtletí 2017 prudce vzrostl. Jeho hodnota dosáhla 835,8 mld. korun a její meziroční růst se zrychlil na 8,8 %. Část z tohoto nárůstu lze přisoudit meziročnímu navýšení cen ropy promítajícímu se do vyjádření dovozu v běžných cenách – hodnota dovozu ropy a zemního plynu meziročně vzrostla o 34,7 %. Podobné důvody lze hledat i za výrazným nárůstem hodnoty importu koksu a rafinovaných ropných výrobků (17,7 %). Růst dovozu motorových vozidel podpořený domácím ekonomickým růstem po zvolnění v minulém půlroce opět zrychlil (15,9 % v 1. čtvrtletí 2017). Meziroční pokles dovozu pokračoval u potravinářských výrobků (-3,8 %) a kovodělných výrobků (-14,9 %). Rostoucí ceny ropy a zemního plynu se promítly i do výsledků dovozu dle teritoriální struktury. Dovoz ze zemí mimo EU meziročně vzrostl o 14,0 %, z toho dovoz z Ruska stoupl o 43,1 %. Dovoz z Německa se meziročně zvýšil o 9,8 %, což je nejvíce od 3. čtvrtletí roku 2014. Silný byl i nárůst dovozu ze Slovenska (12,9 %) a Rakouska (16,8 %). Do výrazného poklesu dovozu z Velké Británie (-18,0 %) se promítla vysoká základna stejného období minulého roku.

¹ Údaje statistiky zahraničního obchodu v národním pojetí v nominálním vyjádření zahrnující pouze obchod se zbožím. Hodnota vývozu je zachycena v cenách FOB, tj. včetně nákladů souvisejících s dopravou na hranice ČR. Dovoz uvedený níže v této kapitole je v cenách CIF, tj. včetně nákladů souvisejících s dopravou v zahraničí na hranice ČR. Data jsou platná k 6. 6. 2017.

Graf č. 10 **Bilance zahraničního obchodu* ve statistice zahraničního obchodu (1. čtvrtletí, v mld. korun, vybrané oddíly klasifikace CPA)**

*v národním pojetí

Zdroj: ČSÚ

Přetrvávala kladná bilance zahraničního obchodu i přes prohloubení záporného salda se zeměmi mimo EU.

Bilance zahraničního obchodu² zůstává kladná. Přebytek v 1. čtvrtletí 2017 dosáhl 62,3 mld. korun a meziročně se zvýšil o 0,5 mld. Kladná zůstala bilance se státy EU (186,1 mld. korun), která se meziročně zvýšila o 14,0 mld. korun. Naopak prohloubení deficitu o 13,6 mld. korun nastalo u výsledků bilance obchodu se státy mimo EU, do kterých se promítlo zvýšení cen ropy a zemního plynu. To potvrzuje výsledek obchodu s Ruskem, který skončil v deficitu 11,1 mld. korun, což je prohloubení o 4,5 mld. oproti stejnému období minulého roku. Prakticky nezměněn zůstává deficit obchodu s Čínou, který je dlouhodobě vysoký a v 1. čtvrtletí 2017 dosáhl 69,9 mld. korun. Přetrvává záporné saldo bilance s Polskem, které se sice meziročně snížilo o 10,9 mld. korun, jde však jen o návrat na dlouhodobý průměr. O 13,6 mld. korun se meziročně snížil přebytek obchodu se Slovenskem.

² Údaje statistiky zahraničního obchodu v národním pojetí v ocenění FOB (vývoz) a CIF (dovoz).

